

28. Баймуратов А. Түркмен фольклор прозасының тарыхы эволюциясы. – Ашгабат: “Ыдым”, 1982. 119-б.

29. Элиасов Л.Е. Русский фольклор Восточной Сибири. Ч.11. – М.: 1966. – С. 27.

30. Ахметов С., Есенов Ж., Жәрімбетов Қ. Әдебиеттаныу атамаларының орысша-қарақалпақша түсіндірме сөзлігі. – Нөкіс: «Билим», 1996. 112-б.

31. Алламбергенова И. К вопросу жанровых особенностей и классификации каракалпакских преданий. Вестник КГУ им. Н.А.Некрасова. № 3, 2011. –С.159.

**РЕЗЮМЕ.** Ушбу мақолада фольклор жанрларидан бири бўлган ривоятларнинг ўзига хос хусусиятлари ҳақидаги тадқиқотларга назар ташланади ва туркий ҳамда жаҳон фольклоршунослигида ривоятлар ҳақидаги олиб борилган илмий тадқиқотлар қиссий таҳлил қилинади. Уларнинг типологик ўхшашликлари ва ўзгачаликлари аниқланади.

**РЕЗЮМЕ.** В данной статье описывается исследования специфических черт преданий, одного из жанров фольклора и сравнительный анализ научных трудов тюркского и мирового фольклористики о преданиях, также описываются их типологические сходства и различия.

**SUMMARY.** This article deals with the research of specific features of legends, one of the genres of folklore and comparative analysis of scientific works of Turkic and world study of folklore on legends, their typological similarities and differences are also described.

## САЛТ-ДӘСТҮР ПОЭЗИЯСИДА БЕТ АШАР ҚОСЫҚЛАРЫНЫҢ ӨЗИНЕ ТӘН ӨЗГЕШЕЛИКЛЕРИ

А.А.Ешимуратова – еркин излениўши

Ўзбекистан Республикасы Илимлер академиясы Қарақалпақстан бөлими,

Қарақалпақ гуманитар илимлер илим-изертлеу институты

**Таянч сўзлар:** анъаналар, оила, тўй, маросим, насиҳат, композиция, миллий хусусиятлар, бадиий тасвир воситалари.

**Ключевые слова:** традиция, семья, свадьба, обряд, наставление, композиция, национальные особенности, художественные средства.

**Key words:** tradition, family, wedding, rite, instruction, composition, national characteristics, artistic means.

Салт дэстүрлер хэр бир халықтың өзине тән миллий өзгешеликлерин сәүлелендирип, әсирлер дауамында кәлиплесип келеди. Жас жубайлардың шаңарақ тиклеўине байланыслы пайда болған “бет ашар” жанры қарақалпақ халқында узақ ўақытлар дауамында келин тойдың баслы белгиси сыпатында қолланылып келмекте. Беташар –бул келиннің бетин ашыў дэстүри, тойдың ең бир йошлы мәўрити болып есапланады. Филология илимлериниң докторы, фольклортаныўшы илимпаз Қ.Айымбетов “Бет ашар аўыз әдебиятында, халық өмиринде үлкен орын тутқан, бет ашарда жаңа түскен келиншекке ел-журтты таныстырыў менен оны әдепли-икрамлы болыўға шақырады”[1], –деп атап көрсетеди. Сондай-ақ белгилли илимпазлар Н.Жапақов, Н.Даўқараев, Қ.Мақсетов, А.Тажимуратов, К.Мәмбетов, С.Қазақбаев хәм басқада илим пидайыларының мийнетлеринде де бет ашар ҳаққында қысқаша мағлыўматлар берилген.

Орта Азияда “бет ашар” көбирек қарақалпақ хәм қазақ халықларында айтылатуғын жанр сыпатында белгилли. Мәселен, бул бойынша қазақ алымы Б.Ўақатов Қазақтың сынсуына ўқсаған өлендерди өзбек пен ұйғырдан да, қырғыз бен қарақалпақтан да, татар мен башқұрттан да, алтай мен буряттан да кездестіруге болады. Ал беташар мен жар-жар олай емес. Беташар тек қазақ пен қарақалпақта ғана айтылады”[2], – деп жазады. Ал, фольклоршы илимпазлар Қ.Мақсетов, А.Тажмуратов бет ашар ҳаққында: “Бет ашар үйлениў тойына байланыслы дөреген салт-дэстүр жырларының көлемли түри. Ол тойдың жуўмақлаўшы бөлими сыпатында айтылады. Үйлениў тойының басы келиншек келгенин билдириўши айтымнан басланса, тойдың барлық этаплары өтип-өтип болып, ең соңы келиншектің бетин ашыўға арналған жыр менен тамамланады. Сонлықтанда, оны халық “бет ашар” деп атаған” [3], – деген пикирлерди билдирген.

Қарақалпақ халқында келинге арнап дөреген дэстүрдиң еки түри болады, бириншиси: көримлик айтымы деген түри елге келин келгенлигин билдиреди. Узатылып келген қыз келин болып барған үйине жақынлаўдан той басқарыўшы “Келиншек келди көриңиз, көримлигин бериңиз...” деп көримлик айтымын айтып, көримлик алып келиннің келгенлигин хабарлайды. Қарақалпақ елинде хэр бир шаңараққа келин келер екен, оған келин той жасалады. Мәйли той кишигирим болсын, лекин дэстүрдиң екінши түри болған “бет ашар” салты әлбетте болады. Сонлықтан да, “есикке ийилип түскен келиннің бети ашылыўы керек” –деген гәплер бийкарға айтылмаса керек.

Бет ашар дэстүри той күни болып, оны халық сабырсызлық пенен күтеди. Жыйналған аламанның жүзлеринде қуўаныш, күлки жайнап шадлы-куррамлықта турады. Үйлерде той тойлап отырғанлардың айрым шыдамсызлары үй ийесинен “бет ашарға айтпады ма?” – деп сорап та отырады. Себеби, үй аралап бир хабаршы бала бет ашардың басланыўынан хабар береді. Бет ашарды сөзге шешен, төкпе шайыр яки шайыршылығы басым тақыўа адам алып барады. Қурылып атырған шаңарақ “өнип-өссин” деген мәниде мийўалы теректиң шакасынан исленген сырықтың ушына орамалға яки материалға түйилген пул байлап оның бир ушын келиншектің бетиндеги ақ таўарға байлайды.

Қарақалпақ салт поэзиясының фольклорлық компоненти болған бет ашардың ишки композициясын үш бөлимге бөлип қараўға болады. **Биринши,** кирисиў бөлиминде атқарыўшы сәлемнама менен баслап, келиншекке тәрийп бериў менен бирге халыққа бет ашарды баслайжақ екенлигин хабарлайды.

...Ата-бабаның дэстүри,  
“Бет ашар”- деген үрдисте,  
Жаңа түскен келинди,  
Мүнәсип күтип алайық...  
Болғай мына келиншек,  
Аўлымызға ылайық,...  
Жаман жери болмағай,  
Ийилип түскен есигин,  
Илхәйим қапа қылмағай... [4,1]

Айтымда атқарыўшы халықты өзине қаратып сүренлеп, аўылға келиншек келиў қуўанышы менен бирге сол келиннің кәдеми қутлы болып, аўылға ылайықлы, ақ-жүзли абройлы болыўын халық атынан тилейди. “Жаман жери болмағай”-деп келген келиннің көргенли, тәрбиялы болыўының тәрепдары болады.

...Бүгин келин болыпсыз,

Қутлы болсын келиншек, деп елимизге “хош келдиңиз”-деген мәниде таза түскен келинге бахыт тилейди.

**Екинши,** тийкарғы бөлим болып, оның баслы идеясы дидактикалық формада, яғный жас келинге жол-жоба көрсетип, жаңа тәртипти уғындырып ақыл-нәсият берип, әдеп икрамлылық ийбелик жолларын түсіндириўден ибарат.

...Ақыллы екен баламның,

Жолдасы десин келиншек.

Үлги алсын исинен,

Құрдасы десин келиншек [5,2].

Бет ашар дэстүриниң нәсият айтыў бөлими тек жаңа

түскен келин ушын емес, ал сол жерде жыйналған жас қыз-келиндердің барлығына да тийисли болады. Олар бул нәсият сөзлерди тыңлап ибрат алыу ушын дидактикалық формада атқарылады.

...Жақсы болсаң усы үйдің,  
Хәм келини хәм қызысаң,  
Нәсиятым өзиңе,  
Қарайгөрме тикленип,  
Жас үлкеннің жузине [5,5].

Келиншекке жақсы пазыйлетлерің менен басқаларға үлги бол, келинлик ұазыйпаларын билсең, үй ағзалары менен тил табысып кетесең, усы шаңарақтың бир бөлегине айланасаң деп, даналық нәсиятлар береді.

Бет ашар салтының өткерилиуінде қарақалпақ халқына тән болған миллий менталитетти тереңнен сезинесең. Келиншектің еки жағында кийеу тәрптің еки жеңгеси жас келинге жол-жоба көрсетип бирге ийилип турады.

Хәр куплеттің жуўмағында келиншек еки мәрте тәжим етип ийиледи. Бет ашарды дәслең ел халыққа, сол елдің басшы ағасына, ийилип түскен босағасына сәлем бергизіуден баслайды. Мине, усындай халқымыздың миллий қадирятларын, үрп-әдет дәстүрлерин кеңнен үйрениу бүгінги күн ұазыйпасы.

Қарақалпақ халқының өзине тән дәстүрінде үйленіп атырған жас жубайға алдынан мурындық ата хәм ене сайланады. Бул дәстүр басқа халықларда ушыраспайды. Мурындық ата менен енени сайлағанда еки жасқа ақыл беріп, жаңа дүзиліп атырған жас шаңарақтың тикленип кетиуіне жол көрсетиуші болсын деп, узақласып баратырған ағайыннен (*қол үзбеу мақсетінде*) сайланады. Сол мурындық енеси бет ашарға шығар пайытында келиннің бетине “кеўлиң ақ болсын, бахтың ашылсын,” деген мәни де ақ тауар салады. Халқымыз мурындық ата менен ене келин-кийеудің екінши ата-анасы болып, қурылған шаңарақтың бирлигин сақлап, ақыл-нәсият беріп оларға жол-жоба көрсетіп барыуы тийис деп есаплайды.

Мурындық деген жақсығой,  
Ауызбиршиликке сақшығой,  
Үйиңизге тез-тез келип турар,  
Ақыл сөзин сизлерге беріп турар,..[4]

Мурындық ата хәм ене болыудың өзлерине жүкленген миннетлери, ұазыйпалары болады. Олар келин-кийеуге туўры мәсләхәт беріп еки жаққа теңдей мүнәсибette болыуы шәрт. Сонлықтанда, мурындық ата менен ене турмыс тәжірийбелерине ийе болған шаңарақ ағзаларынан сайланады.

**Үшінши,** бет ашарды айтыушы келинге ақыл-нәсият айтып болғаннан соң сәлем бериу баскышына өтеди. Тәртип пенен ата-бабалары хұрметине ийилдиреди, соң ата-енесин, шаңарақ ағзаларын, ағайын-туўған, қоңсылар, қурбы-қурдасларын хәм басқалардың атын атап таныстыра баслайды.

Таныстырудың дерлик көпшилик бөлеги юмор-сатиралық қатарлардан ибарат болады. Мәселен:

...Қара таудың тасындай,  
Жүўеринің күйік басындай,  
\_\_\_\_\_ деген қайнаған,  
Оған да бер бир сәлем [6,1], – деп  
аламанды ериксіз күлдиреди.

Тийкаргы өзгешелик; таныстыруы барысында бет ашардың кеўилли өтиуі ушын адамларды күлдирип, дайылары, жора-жолдасларын хәзил-дәлкек етиу менен бирге айырым әдепсиз яки сықмар адамларды сынға алады. Адамлардың хәр бирин таныстырғанда жеке характеристика беріп барады. Онда сол адамның

минез-хулқы, әдеті, қылықлары кең жәмәтшиликтеги орны хақкында сөз етеди.

Аузында азыу тиси жоқ,  
Қолынан келер иси жоқ,  
Жумысы өнбес жездениз,  
...Жезденизге сәлем бер [5,7].

Бет ашар қосығы дәстүрий формасын сақлаған халда хәр заманға сай өзгеріслер киргизилип жаңаша түс алып барады. Соңғы дәуірлерде:

Саудада ислеп былықты,  
Шығарып түрли қылықты,  
Өзинше койған нырықта,  
-----дүканшы абысының,  
Оған бериң бир сәлем [5], – деп,

дұньяға жакын, хийлекер, хұждансыз айырым адамлардың образын сәўлелендирип сынға алады.

Салт поэзиясының бул түрінде көркем сүўретлеу кураллары да кеңнен қолланылып атқарыушының шеберлигине байланысly байытылып барылады. Мәселен, *Арқадан ескен дауылдай, Түби айрық қауындай,...* *Қақылдаған тауықтай, Көпишке салған гауықтай...* деп көркемлеу куралларының ең көп қолланылатуғын түри теңеудің “дай-дей, тай-тей” қосымталары арқалы қосықтың көркемлігин күшейтип барады.

Бет ашар айтылыуы жағынан терме жанрына уқсас болып кетеди. Импровизаторлар беташар текстин көтеріңки поэтикалық шеберлик пенен атқарады. Бул жанрда айтыушының көтерілип басылып атқарыуы гейде сеслердің өз-ара сәйкеслиги хәм тәсирлиги менен инсан итибарын тартады.

... Токсан жыл кийсе тозбастай,  
Бурынғы сынын бузбастай,  
Торқадай бол келиншек,  
Торқадай бол келинше-е-е-е-е-е-ек!

Кейинги қатардың еки рет қайталаныуы мазмұнды беккемлеу менен бирге “келинше-е-е-е-е-е-ек” деп “келиншек” сөзинің көтеріңки хәм созылыңқы айтылыуы, дыққатты қаратыушылық пенен адам кеўлине жағымлы ырғақты пайда етеди. Бундағы баслы тийкар келинге өз нәсиятын уғындыруы. Бет ашар жанрында жуўмақлаушы бәнти белгили нормаға бойсынбастан 2, 4, 6, 8 гейде оннан да көп болып, айтыушының шеберлигине байланысly болады. Қосық қатарларында биргеликли, шалыс уйқаслар, көпшилик жағдайда редифли уйқас формалары ушырайды. Мәселен, әпиуайы формаларынан:

Абысынға адыраймай, (а) 8  
Қайнаған бадыраймай, (а) 8  
Күйеуіне содраймай, (а) 8  
Жатық бол келиншек. (б) 6 [6].

Бет ашар қосығының көлеми шекленбеген, тийкаргы формасын сақлаған халда профессиональ импровизатор оны өз шеберлиги, таланты менен кең көлемде узайтып алып барыуы мүмкин. Бул жанрдың тийкаргы функциясы, яғный келинди ийилдириудеги мақсет-жас келин қызлық дәуирин умытып енди сол елдің үрп-әдетине бойсынып, жас үлкенге хұрмет- жас кишиге иззет көрсетип келинлик миннетлерин өз мойнына алыуы болып есапланады. Бет ашар жанрының басқа жанрлардан өзгешелиги келген келинди ел-журтқа таныстыруы менен бирге сол шаңарақ ағзаларын, ағайынлерин ауыл аймағын келинге таныстыруы менен айрықшаланады. Бет ашар қосығы поэтикалық усулда атқарылып, қарақалпақ халқының өзине тән менталитеті, мәдениаты, жасау шараятын сәўлелендирип бериуши этнографиялық қадирятларды өз ишине жәмлеген ата-бабаларымыздан әсирлер бойы сақланып киятырған салт поэзиясы саналады.

#### Әдебиетлар

1. Айымбетов Қ. Қарақалпақ фольклоры. -Нөкис: “Қарақалпақстан” 1977. 36-б.
2. Қазақ фольклорының типологиясы. -Түркістан: “Тұран”, 2009. 51-б.
3. Мақсетов Қ., Тәжимуратов.Ә. Қарақалпақ фольклоры. -Нөкис: “Қарақалпақстан” 1979. 117-б.

4. Мусаев Н. Беташар. Р-1448, инв:186965. (ӨзРИАҚҚБ қол жазба фонд).

5. Хожамбергенов Р. Халық қосықтары; Р-1468, инв:186985.

6. Мусаев Н. Бет ашар Р-1470, инв:186987. (ӨзРИАҚҚБ қол жазба фонд).

**РЕЗЮМЕ.** Ушбу мақолада аждодларимиздан мерос бўлган миллий қадриятларимизни тиклаш, анъаналаримизни чуқур ўрганиш мақсадида, қорақалпоқ халқининг никоҳ тўй маросимида “бет очар” жанри, унинг ўтказилиш тартиби, ва ўзига хос хусусиятлари ҳақида сўз юритилган.

**РЕЗЮМЕ.** В данной статье рассматривается жанр “бет очар” его состав, особенности свадебного обряда каракалпакского народа с целью глубокого изучения традиций восстановления наших национальных качеств, унаследованных от предков.

**SUMMARY.** This article discusses the genre of “betoshar” its composition, features of the wedding ceremony of the Karakalpak people in order to deeply study the traditions of restoring our national qualities inherited from our ancestors.

## “ЎТИН ТҶЙИ” УДУМИНИНГ ЛОКАЛ ХУСУСИЯТЛАРИ

Л.Худайкулова - филология фанлари номзоди

ЎзР ФА Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти

**Таянч сўзлар:** фольклор, тўй, анъана, маросим, тизим, тимсол, мифология, рух, тасаввурлар.

**Ключевые слова:** фольклор, свадьба, традиция, обряд, система, символ, воображение, дух, мифология.

**Key words:** folklore, wedding, tradition, rite, system, symbol, imagination, spirit, mythology.

Бизга маълумки, Жанубий Ўзбекистон ҳудудида истикомат қилувчи аҳолиси ўртасида нишонланадиган хатна тўйи маросими тизимдан жой олган “**ўтин йиғар**” ёки “**ўтин тўй**” ва “**нон пиширар**” каби удумлар қадимий бўлиб, тарихий асослари мифологияга бориб тақалади. Хатна маросимининг этнографик жиҳатлари Г.П.Снесарев, В.Н.Басилов, Х.Исмоилов, А.Аширов каби олимлар томонидан маълум даражада тадқиқ этилган бўлса, [5] М.Алавия, Б.Саримсоқов, С.Давлатов, Н.Қуронбоеваларнинг тадқиқотларида маросим фольклорига оид муҳим илмий кузатишлар олиб борилган [2:190-193], санъатшунос олим Р.Абдуллаевнинг изланишларида эса хатна тўйлари фольклори ўрганилган [1: 180-184.] ҳамда Б.Ҳамроқулова [7:107-117.] ва Н.Н.Турсуновларнинг [6:22-23.] диссертацион ишларида воҳа аҳолисининг этник табиатида доир қарашлари илмий таҳлил қилинган.

Хатна тўйи билан боғлиқ удумлар локал хусусиятларга эга бўлиб, таом пишириш учун зарур бўладиган ўтинларни тайёрлаш, ғўлаларни арралаш ва тахлаб қўйиш жараёни Андижон вилоятида “**ўтин оши**” деб аталади.

Умумўзбек хатна тўйи маросими фольклорининг анъанавий узвларидан бири сифатида оммалашган мазкур удумнинг ўзига хос талқини Бойсун тумани қишлоқларида ханузгача сақланиб келмоқда. Санъатшунос олим Р.Абдуллаев томонидан тўпланган этнофольклористик маълумотларга қараганда, Бойсун туманининг Сариосиё, Гуматақ, Қўрғонча, Авлод, Работ, Тўда, Айланғари, Пасурхи ва Газа қишлоқларида хатна тўйи маросимидан аввал “ўтин тўй” қилинади. Тўй оши берилишидан икки кун аввал ўтказиладиган мазкур удумнинг моҳияти тўй учун зарур бўлган ўтинни тоғдан олиб келишдан иборатдир. Уша куни қишлоқ оқсоқолининг ташаббуси билан ёш йигит-яланғар қуриган арча дарахтининг шох-шаббаларидан ўтин йиғиш учун тоққа чиқиб кетадилар. Воҳада тўй куни қишлоқ оқсоқолининг ташаббуси билан ёш йигит-яланғар қуриган арча дарахтининг шох-шаббаларидан ўтин йиғиш учун тоққа чиқиб кетадилар. Тоғ, тепалик бу қадимда маросимлар ўтказиладиган муқаддас жой ҳисобланган [3:56]. Тўй бўладиган хонадонда ўтин йиғувчилар учун махсус зиёфат тайёрланади. Йигитлар тоққа чиқиб ўтин йиғадилар ва йиғилган ўтинни эшакларга ортиб қишлоққа қайтишдан аввал арчаларнинг пўстлоғини шилиб оладилар. Ана шу арча пўстлоғи бойсунликлар лаҳжасида “қавзо” деб юритилади. Йигитлар орасидан бир чакқон, ўйинга уста, шўхроғи ана шу пўстлоқларни кўкрагига, белига, икки қўлларига боғлаб, юзи ва бошига пўстлоқдан никоҳ тайёрлаб қийиб олади. Никоҳ қийган йигит ўтинчиларнинг олдига тушиб ўзига хос ҳаракатлар билан рақс тушганча, тўйхонага кириб келади. Тўйхонада тўпланган одамлар уларни қийқирик, кулги ва шодиёна билан қарши оладилар. Никоҳ қийган йигит

давра ўртасига тушиб, доира жўрлигида рақс тушади. Тўй эгаси йигитларга турли-туман совғалар ҳадя этади. Бу ўйин “**қавзоқ**” (баъзи қишлоқларда “**қавзо**” деб ҳам аталади) деб аталувчи анъанавий ўйин бўлиб [1:182], ўғил тўйида бу ўйиннинг ўйналиши тўйболага бахт, соғлиқ бахш этади деб қаралади.

Мазкур анъанавий ўйин номи сифатида қўлланилуви “**қавзоқ**” атамаси “бирор нарсанинг пўстлоғини олмоқ” маъносигаги *қавзамоқ* феълидан ясалган. Хусусан, тилимизда шоли оқлашни ҳам баъзан *шоли қавзамоқ* деб юритадилар. Чақалоқ бешигига солинадиган махсус тўшак, яъни ичига шоли пўстлоғи солиб қавилган кўрпачанинг *қавзоқ* деб аталиши ҳам шундан.

Назаримизда, “**қавзоқ**” ўйинининг тарихий илдизлари аждодларимизнинг дарахт култи билан боғлиқ қадимги мифологик тасаввурларига алоқадор рамзий удумларга бориб тақалади. Ўтмишда яшаган одамлар табиатдаги ҳар бир нарса-ҳодисанинг ўз “эгаси” бўлади деб ўйлаганлиги боис, ўрмондаги дов-дарахтлар руҳини ҳам ғайриоддий мифологик жонзот тарзида тасаввур қилган. Одамлар ўрмонга ўтинга борганларида “ўрмон руҳи” зиён етказмасин деб махсус қурбонлик маросими ўтказишган ва ўтин олиш учун бу ҳаёлий-мифологик персонаждан руҳсат сўрашган. Ана шундай қадимги маросимларда ўтинчилардан бири “ўрмон руҳи” киёфасига кириб рамзий ҳаракатлардан иборат маросим рақсини ижро этган. Бу маросим унутилиб кетгач, унинг асосий моҳияти анъанавий ўйин сифатида тўй маросими таркибида яшашда давом этаверган. Ўйлашимизча, “қавзоқ” ўйинида ҳамма ёғига арча пўстлоғини боғлаб олганча, никоҳ қийиб ўйнайдиган йигит – аслида ана шу қадимий “ўрмон руҳи”нинг мифологик тимсолидир.

Яна бир муҳим жиҳати шундан иборатки, “қавзоқ” ўйинида ўйинчи йигит қийган пўстлоқ-либос ва никоҳлар хатна тўйи куни тўй оши қозонининг ўчоғида ёқилишидир. Бу ҳаракат ҳам рамзий маънога эга бўлиб, “ўрмон руҳи” киёфасида намоён бўлади деб тасаввур қилинадиган ёвуз кучлар таъсиридан поклянишнинг бир кўриниши ҳисобланади.

Биламизки, воҳада болани хатна қилиш амали “**гула қилиш**” ҳам дейилади. Олтинсой туманида хатна бўлаётган боланинг уйи ташқарисида деворга зар матодан тикилган кичкина тўн, ойна ва нон осиб қўйилади. Қумқўрғон туманида бола хатна қилинадиган хонанинг деворига гилам осиб, унинг устига иккитадан тўртта нон, болага атаб тикилган чопонча ҳамда ойна илиб қўядилар. “**Гула қилиш**” да ойна деталидан фойдаланиш боланинг ҳаёт йўли “ойнадай ёруғ бўлсин” деган халқ қараши билан боғлиқдир [7:110]. Бу ўринда нон – тўй-болага ризқ-рўз тилаш ғояси билан боғлиқдир, ойна хатна амали бажариладиган хонани зиён-заҳматлардан поклянишнинг рамзий усуллари билан бири сифатида ҳам қўлланилади. Чунки халқ қарашларига кўра, ойнада ҳамма нарсанинг акси намоён бўлганлиги сабабли тўй-